

Vertrouwen consument komt terug

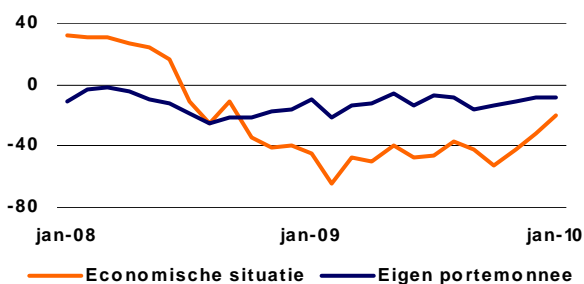
Het vertrouwen van consumenten in economie en de eigen portemonnee neemt toe. De zorgen over werkloosheid worden minder en het recessiegevoel neemt langzaam af. In de loop van het jaar zullen de uitgaven van consumenten voorzichtig herstellen. Drie op de tien ondervraagden verwacht dat de aandelenmarkt dit jaar het meest zal aantrekken. Een op de vijf denkt dat van de huizenmarkt.

Vertrouwensherstel

Consumenten krijgen er weer meer vertrouwen in. Dat blijkt uit de *ING Vraag van Vandaag* die afgelopen week in het teken stond van vertrouwen in de economie en de eigen portemonnee. De stemming over hoe de economie ervoor staat is weliswaar negatief, maar verbetert wel. Het verschil tussen de positievelingen (18%) en de respondenten met een negatief oordeel (38%) was sinds de val van de Amerikaanse bank Lehman Brothers in september 2008 niet zo klein.

De verwachtingen voor de eigen portemonnee in de komende zes maanden zijn licht negatief. Drie op de tien (30%) verwacht erop achteruit te gaan, twee op de tien (22%) denkt aan een verbetering. Toch is het sentiment ook hier beter dan in de afgelopen maanden. Wat bijdraagt aan het vertrouwensherstel is dat het een stuk minder slecht gaat met de arbeidsmarkt dan eerder gevreesd.

Economie en portemonnee
saldo optimisten en pessimisten (%)

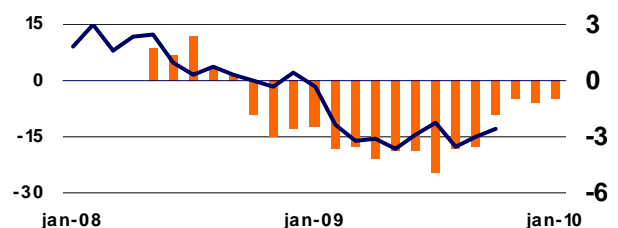

Bron: ING Economisch Bureau

Bouwen op vertrouwen

Het vertrouwen van consumenten is relevant voor de economie. Voorlopig leunt het economisch herstel nog op de export en aanvulling van bedrijfsvoorraden. Voor duurzaam herstel van de economie is het ook van belang dat consumenten aanhaken. Twee voorwaarden zijn daarbij van belang. Consumenten moeten niet alleen geld kunnen uitgeven, ze moeten het ook willen. Dit jaar daalt de koopkracht voor de meeste huishoudens. De financiële mogelijkheden nemen dus af. Daar staat tegenover dat consumenten het afgelopen jaar hun financiële buffers flink hebben vergroot. Als consumenten blijven doorsparen, maar in een lager tempo, dan blijft er meer geld over om te besteden. Het vertrouwen keert nu langzaam terug. Hoewel de werkloosheid oploopt, weten veel werknemers nu beter waar ze zelf aan toe zijn dan een half jaar terug. Als de angst voor werkloosheid in de loop van het jaar verder afneemt, zullen meer consumenten grote aankopen doen die ze eerder hebben uitgesteld.

Consumentenuitgaven
% tov vorig jaar

Bron: ING Economisch Bureau

— Peiling (as links)
— Consumptie (as rechts)

Herstel consumentenuitgaven

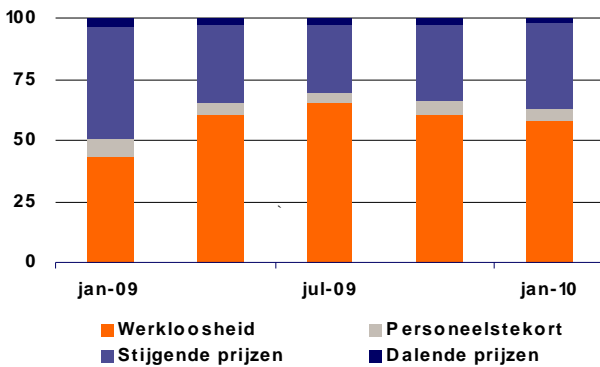
Consumentenuitgaven zullen weer licht gaan groeien. Vier op de tien (38%) respondenten verwacht in het komende half jaar meer uit te geven, een op de zes (17%) juist minder. Daarmee staan de uitgavenplannen nog in de min ten opzichte van een

jaar eerder. Het ING Economisch Bureau verwacht dat het tot de tweede helft van het jaar zal duren voor de consumptie voorzichtig zal herstellen. Onder andere een stijgend aantal verkopen op de huizenmarkt zal zorgen voor een toenemende vraag naar meubilair, keukens en dergelijke.

Wat zijn de uitdagingen?

Wat is momenteel het grootste probleem voor de economie? Volgens zes op de tien (59%) ondervraagden is dat de werkloosheid. Deze groep vormt de meerderheid, maar is wel kleiner dan een halfjaar terug. Een groeiende groep (35%) respondenten vindt prijsstijgingen het grootste probleem. In grote lijnen geldt dat werkloosheid hoort bij slechte economische tijden en (grote) prijsstijgingen bij een economie die (te) hard groeit. De resultaten wijzen er dus op dat het recessiegevoel langzaam afneemt. Overigens is ook het oordeel van de respondenten over het economisch beleid van het kabinet verbeterd naar een 4,8 (van een 4,6 in oktober).

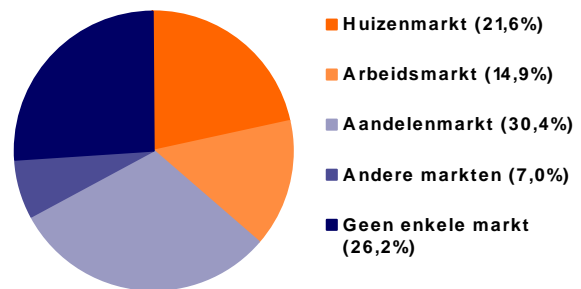
Grootste economische zorg
percentage van de respondenten

Waar liggen de kansen in 2010?

De overgrote meerderheid van de consumenten ziet kansen in 2010. In ieder geval gaat driekwart (74%) van de respondenten er vanuit dat er dit jaar markten zijn die aantrekken. Het geloof in de aandelenmarkt is het grootst. Na het uitzonderlijk goede beursjaar 2009 ziet 30% hier ook in 2010 de grootste groei. Een op de vijf (22%) denkt dat de huizenmarkt het meest zal aantrekken en 15% verwacht dat van de arbeidsmarkt. Een op de veertien (7%) ziet de grootste verbetering op andere markten. Hoewel een kwart (26%) verwacht dat dit jaar nog geen enkele markt aantrekt, voorziet de overgrote meerderheid wel verbetering.

Welke markt zal volgens u in 2010 het meest aantrekken?

Verantwoording en disclaimer

Deze publicatie is gebaseerd op de antwoorden op de *ING Vraag van Vandaag* op ING.nl van 13 t/m 19 januari 2010. Elke dag werd een andere vraag gesteld, waarop gemiddeld ruim 60.000 mensen per dag hebben gereageerd (tussen de 42.000 en 70.000).

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op de door ING vergaarde informatie en door ING betrouwbaar geachte bronnen. Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Noch de ING, noch medewerkers van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. ING aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van de publicaties of voor informatie die op of via de sites wordt verstrekt. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke vermelding van de ING als bron van deze informatie. De afnemer van deze informatie is verplicht aanwijzingen van de ING betreffende het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.
